

RAFA GIL

Aquesta polèmica entrevista va ser celebrada per commemorar els vint-i-cinc anys de 'Nosaltres els valencians', l'any 1987. Joan Fuster no va voler en últim extrem que el resultat de la seua conversa amb el periodista es publicara, però l'edició d'aquell exemplar d'EL TEMPS ja no es podia aturar.

FUSTER INCÒMODE

[...]

—Està d'acord amb la concepció de [Damià] Mollà i [Eduard] Mira d'entendre el País Valencià com una nació política?

—Que s'ho apanyen, que s'ho apanyen, és problema d'ells.

—Ja s'ho apanyaran. Però vostè què n'opina?

—No em toques els collons, ara. Tu ja saps massa bé el que pense, per què m'ho preguntes? Perquè en quede constància? Si algú vol saber que n'opine, que llegesca els meus llibres.

—Això mateix. Li sembla operativa la diferència entre nació cultural i nació política de què parla Joan F. Mira a la *Crítica de la nació pura*?

—Historieta. Un dia, en plena època franquista, don Eugeni d'Ors va escriure en un article una frase despectiva respecte al concepte de nació. Un desgraciat d'aquells del Movimiento hi va voler polemitzar citant textos del Papa i Paul Valéry. I el senyor d'Ors va contestar-li amb aquesta frase sensacional: "*Ni el Papa ni Paul Valéry ni yo sabemos lo que es una nación*". Què collons és una nació? Tants tios que defineixen què és una nació, tantes definicions de nació.

—Però vostè ha escrit que els Països Catalans són una nació.

—Bé, són d'aquelles coses que s'han de dir. D'alguna manera ens hem d'entendre...[...]

—Com fa compatibles en el seu pensament l'àmbit valencià amb el català?

—Véns amb unes exigències increïbles. T'ho he d'explicar tot. Jo hi aplique el consell del senyor Pla: "Quan digui bon dia, i li contesten bon dia, és al seu país". Tu vés a Re-

quena i digues bon dia.

—Vaja vostè a Alacant o a Santa Coloma i diga bon dia.

—Molt bé, aquest és el problema de tots els nacionalistes de base lingüística. Jo no sóc nacionalista...

—No? Què és?

—Allò que diuen un ciutadà nacional, pura i simplement. El nacionalisme, tots aquests sufixos, delaten irritació. El nacionalisme és una irritació del sentiment nacional. Els nacionalistes sou vosaltres, no jo. A mi no m'ha agradat mai la parauleta i poques vegades l'hauràs trobada en els meus papers.

—Potser, però hi he trobat un Fuster molt irritat pel tema.

—Bé, he procurat que la irritació no es convertesca en una etiqueta, encara que l'etiqueta me l'atribuïu. Cada volta que parreu de nacionalisme..., cristo, els nacionalistes sou una fauna temible.

—Sobretot Joan Fuster.

—No, Fuster és un desgraciat de Sueca que ara voldria estar tranquil i tombat en el seu llit. (*Es desplega lentament, inexorablement, altíssimament, Fuster*) "*Señor profesor: la hora*". No, no, ara se t'ha acabat.

—Vostè se sent valencià o català?

—Incòmode.

—Se sent espanyol?

—No més que abans.

—Va, conteste, per favor.

—Et respondré amb una lletra de sarsuela: Aquel que hable mal de España / por castigo ha de tener / echarlo a tierra extraña / y no dejarle volver. Adéu.

—Passe-ho bé, senyor Fuster.

Vicent Martí